

notitie

Opname VISI versie 1.4 op de lijst voor 'pas toe of leg uit' en toewijzen status uitstekend beheer

FORUM STANDAARDISATIE 28 oktober 2014 Agendapunt 04. Open standaarden, lijsten Stuk 04D. Forumadvies VISI 1.4

Aan:	Forum Standaardisatie
Van:	Stuurgroep Standaardisatie

Aanleiding en achtergrond

VISI versie 1.4 is een open standaard, die zich richt op digitale communicatie tussen partijen in een bouwproject. Het doel van VISI is om de transparantie en traceerbaarheid van het bouwproces te vergroten en hiermee de kwaliteit en efficiency te verhogen, en de doorlooptijd te verkorten. Uiteindelijk draagt dit bij aan de kosten- en procesbeheersing van bouwprojecten.

Tegelijkertijd met het toetsen van de standaard is getoetst of CROW voor de VISI-standaard in aanmerking komt voor het predicaat 'uitstekend beheerproces'. Dit betekent dat het beheer en versiebeheer van de standaardisatieorganisatie zodanig open en structureel is vormgegeven, dat versiewijzigingen doorgegeven kunnen worden zonder de gehele procedure te doorlopen.

Betrokkenen en proces

Op basis van de intake is besloten de aanmelding in procedure te nemen voor opname op de lijst voor 'pas toe of leg uit'. Aangezien VISI versie 1.4 een kleine wijziging is ten opzichte van versie 1.3 heeft het Forum ervoor gekozen om de procedure met name te richten op de status uitstekend beheer en aan te sluiten bij de beheerstructuur van CROW. De conclusie uit de expertgroep was om de nieuwe versie van de standaard op te nemen op de lijst voor 'pas toe of leg uit' en om CROW onder voorwaarden het predicaat 'uitstekend beheerproces' toe te kennen.

Tijdens de openbare consultatie van het expertadvies zijn geen reacties ontvangen. De status van de adviezen in het kader van het predicaat 'uitstekend beheerproces' die voort zijn gekomen uit de expertbijeenkomst zijn voor dit Forumadvies opnieuw inhoudelijk getoetst aan de hand van de toetsingscriteria.

Consequenties en vervolgstappen

Er zijn geen specifieke risico's verbonden aan de keuze. Wel is nog geen ervaring opgedaan met de nieuwe versie van de standaard. Een voorwaarde voor opname op de lijst voor 'pas toe of leg uit' is dat voor 1 november 2014 tenminste twee gebruikers de standaard succesvol in gebruik hebben genomen. Verder zijn er enkele adviezen om de adoptie van de standaard te bevorderen. Deze staan in onderstaande advies.

Gevraagd besluit

Het Forum Standaardisatie wordt gevraagd om in te stemmen met:

1. de opname van VISI versie 1.4 op de lijst voor 'pas toe of leg uit';
2. de toekenning van het predicaat 'uitstekend beheerproces' aan CROW voor VISI;
3. de additionele adviezen ten aanzien van de adoptie van de standaard.

Ad 1 Opname van VISI versie 1.4 op de lijst voor 'pas toe of leg uit'

Dit advies is onder de voorwaarde dat voor 1 november 2014 tenminste twee gebruikers VISI versie 1.4 succesvol in gebruik hebben genomen.

VISI versie 1.3 is al opgenomen op de 'pas toe of leg uit'-lijst. VISI versie 1.4 kent een aantal technische- en functionele verbeteringen ten opzichte van VISI versie 1.3. De standaard biedt zodoende meerwaarde boven de momenteel opgenomen standaard op de lijst voor 'pas toe of leg uit'. Bij succesvolle implementatie van versie 1.4 zal versie 1.3 worden vervangen.

Het functioneel toepassingsgebied blijft ongewijzigd:

Formele communicatie tussen partijen in de bouwsector, zowel grond-, weg-, en waterbouw, de burger & utiliteitsbouw als de installatiebranche.

Ook het organisatorisch werkingsgebied blijft ongewijzigd:

Overheden (Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen) en instellingen uit de (semi-) publieke sector.

Ad 2 Toekenning van 'uitstekend beheerproces'

In het expertadvies van VISI versie 1.4 zijn drie aanvullende adviezen aan CROW gegeven gericht op het verkrijgen van de status 'uitstekend beheerproces':

- Verwerk het beleid met betrekking tot de duur van de ondersteuning van eerdere versies van de standaard in de beheerstructuur en publiceer dit op de website van CROW.
- Kondig de openbare consultatie aan bij het Bureau Forum Standaardisatie zodat zij hierover kan berichten op haar website/LinkedIn-pagina/Twitterkanaal.
- Stel het besluitvormingsproces (organisatie, verantwoordelijkheden, taakstelling etc.) formeel vast en publiceer dit op de website van CROW.

CROW heeft deze aanvullende adviezen doorgevoerd. Deze zijn opnieuw inhoudelijk beoordeeld en op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat aan deze drie voorwaarden is voldaan en dat CROW zodoende in aanmerking komt voor 'uitstekend beheer'.

Ad 3 Additionele adviezen ten aanzien van de adoptie van de standaard

Ten aanzien van de adoptie van de standaard worden de volgende oproepen gedaan:

1. CROW wordt opgeroepen om VISI versie 1.4 aan te melden bij KING voor opname in de GEMMA Softwarecatalogus. De opname van VISI versie 1.2 in deze catalogus vervalt hiermee.
2. Brancheondernemingen en -vertegenwoordigers¹ worden opgeroepen om het gebruik van VISI in de burger en utiliteitsbouw (B&U)-sector een impuls te geven door VISI meer te promoten in deze sector. Bijvoorbeeld door het inzichtelijk maken van de status van adoptie van VISI. Zie punt 5.
3. CROW wordt opgeroepen om het VISI-netwerk te mobiliseren om de toegevoegde waarde van VISI te benadrukken, VISI aan te bevelen en het gebruik van de standaard te stimuleren.
4. Het Forum Standaardisatie wordt opgeroepen om met name bij gemeenten en provincies het gebruik van VISI (en bouwstandaarden) onder de aandacht te brengen via de leden van het Forum.
5. CROW en Bouw Informatie Raad (BIR) worden aanbevolen om de voortgang van de inzet van de adoptie-instrumenten en de mate van adoptie inzichtelijk te maken.

De opgeroepen partijen worden gevraagd om één jaar na opname van de standaard over de voortgang op deze punten te rapporteren aan het Forum Standaardisatie.

Toelichting

1. Waar gaat het inhoudelijk over?

Over de standaard

VISI is een open standaard, die zich richt op digitale communicatie tussen partijen in een bouwproject. Met behulp van VISI wordt bepaald wanneer (proces), wie (rol), wat (informatie), aan wie (rol) aanlevert. Hierbij kan gedacht worden aan het geven van opdrachten, het aanleveren van tijdschema's, het opleveren van resultaten en het melden van afwijkingen.

Het doel van VISI is om de transparantie en traceerbaarheid van het bouwproces te vergroten en hiermee de kwaliteit en efficiency te verhogen en de doorlooptijd te verkorten. Uiteindelijk draagt dit bij aan de kosten- en procesbeheersing van bouwprojecten.

Huidige gebruikers bevinden zich ook buiten de publieke sector, bijvoorbeeld (internationale) bouwgroepen die als opdrachtnemer ingehuurd worden door overheden. Deze partijen vallen buiten het werkingsgebied van de lijst voor 'pas toe of leg uit'. De experts adviseren om deze partijen bij opname op de lijst in de toelichting te benoemen.

Over de nieuwe versie van de standaard

VISI versie 1.4 biedt ten opzichte van VISI versie 1.3 de volgende meerwaarde:

- VISI-communicatie tussen SOAP-servers vindt altijd plaats via HTTPS en TLS. Het gebruik van HTTPS is verplicht voor het versturen van VISI-berichten en bijlagen.
- Aanscherping van de keurmerktest op ondersteuning en correct gebruik van 'datum en tijd' als invoerveld in VISI.
- De mogelijkheid om een export naar het VISI-archiefformaat en een import van dit VISI-archiefformaat, waardoor verantwoordelijkheden van een uitgestapte contractpartner overgedragen kunnen worden.

¹ Zoals de Bouw Informatie Raad, Bouwend Nederland en Vereniging voor ontwikkelaars & bouwondernemers.

- Afdwingen van volgordelijkheid van te versturen berichten, waardoor een bericht pas kan worden verzonden wanneer één of meerdere specifieke berichten aanwezig zijn in de (sub)transactie.
- Uitbreiding van het meta-raamwerk waardoor een VISI-project in combinatie met een project specifiek bericht vanuit het meta-raamwerk 'automatisch' kan worden gestart.
- (Impact op) backwards compatibility; bij ieder verbeterpunt wordt gekeken of dit invloed heeft op de backwards compatibility. Nieuwe versies van VISI zijn 'backwards compatible', met andere woorden; een nieuwe versie heeft minimaal dezelfde werking als de vorige versie van VISI (en/of heeft een raamwerk volgens deze standaard). Wanneer een functionaliteit verwijderd wordt is geen sprake van backwards compatibility. Dit wordt toegelicht in de leidraad van de standaard.

Over uitstekend beheer

CROW heeft zich aangemeld voor het predicaat 'uitstekend beheerproces' voor VISI. Als een standaardisatieorganisatie uitstekend scoort op alle criteriavragen van het criterium "Open standaardisatieproces" kan het Forum besluiten dat voor het opnemen van (toekomstige) nieuwe versies van die standaard geen aanvullende Forum-toetsing meer nodig is. Een uitstekende score betekent dat zowel de harde als zachte (grijs gearceerde) toetsingsvragen positief zijn beantwoord.

In een dergelijk geval is het beheer en versiebeheer van de standaardisatieorganisatie zodanig open en structureel vormgegeven, dat het Forum erop vertrouwt dat alle mogelijke belangen die spelen rondom de standaard door de standaardisatieorganisatie correct zijn meegenomen en afgewogen in de totstandkomingsprocedure van (de nieuwe versie van) de standaard.

Op het moment dat deze standaardisatieorganisatie (of een andere partij) een nieuwe versie van de standaard aanmeldt, wordt deze door het Forum zonder extra toetsing op de lijst opgenomen. Wel houdt het Forum het recht om het beheer van een standaard nader te onderzoeken en worden belanghebbenden opgeroepen het te melden als ze van mening zijn dat de betreffende standaardisatieorganisatie niet (meer) voldoet aan het criterium "Open standaardisatieproces".

2. Hoe is het proces verlopen?

Op basis van de intake is besloten de aanmelding in procedure te nemen voor opname op de lijst voor 'pas toe of leg uit'. Aangezien VISI versie 1.4 een kleine wijziging is ten opzichte van versie 1.3 heeft het Forum er voor gekozen om de procedure met name te richten op de status uitstekend beheer en aan te sluiten bij de beheerstructuur van CROW (VISI Technische Commissie in combinatie met het VISI Gebruikerscomité). De conclusie uit de expertgroep was om de nieuwe versie van de standaard op te nemen op de lijst voor 'pas toe of leg uit' en om CROW onder voorwaarden het predicaat 'uitstekend beheerproces' toe te kennen.

Tijdens de openbare consultatie van het expertadvies zijn geen reacties ontvangen. De status van de adviezen in het kader van het verkrijgen van het predicaat 'uitstekend beheerproces' die voort zijn gekomen uit de expertbijeenkomst zijn voor dit Forumadvies opnieuw inhoudelijk getoetst aan de hand van de toetsingscriteria.

3. Hoe scoort de standaard op de toetsingscriteria?

Open standaardisatieproces en uitstekend beheer

De standaard wordt beheerd door CROW, een onafhankelijke kennisorganisatie zonder winstoogmerk. De ontwikkeling en het beheer van de standaard worden gefinancierd door de gebruikers door middel van een vrijwillige financiële bijdrage.

De standaard is vrij implementeerbaar en te gebruiken en de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces en bezwaarprocedure is gratis te downloaden op de website van VISI.

CROW heeft de inspraak van gebruikers, leveranciers, adviseurs en wetenschappers geborgd in de beheerstructuur. De beheerorganisatie bestaat uit een stuurgroep, Technische Commissie, Gebruikerscomité, Kerngroepen en een gebruikersgroep. Het standaardisatieproces wordt uitgevoerd door de Technische Commissie, de kerngroepen en de stuurgroep. De overheid is in alle gremia met één of meer deelnemers vertegenwoordigd. Besluitvorming vindt in alle gremia plaats op basis van consensus.

De VISI-systematiek wordt gewijzigd naar aanleiding van behoeften en wensen uit de gebruikersgroep, die het hele jaar kenbaar gemaakt kunnen worden. CROW verzamelt, bundelt en prioriteert de verbeterpunten door middel van het gewogen gemiddelde. Aan de hand van deze prioriteiten wordt elk jaar een roadmap voor de desbetreffende release candidate gemaakt. Belanghebbenden (gebruikers, leveranciers, ketenpartners, adviseurs en wetenschappers) kunnen gedurende een half jaar reageren op de release candidate (openbare consultatie). Via de websites van CROW en BIR en via diverse LinkedIn-groepen (VISI, BIR groep, ICT in de sector en COINS groep) worden partijen opgeroepen om wensen en behoeften aan te dragen.

In het expertadvies van VISI versie 1.4 zijn drie aanvullende adviezen aan CROW gegeven gericht op het verkrijgen van de status 'uitstekend beheerproces':

- Verwerk het beleid met betrekking tot de duur van de ondersteuning van eerdere versies van de standaard in de beheerstructuur en publiceer dit op de website van CROW.
- Kondig de openbare consultatie aan bij het Bureau Forum Standaardisatie zodat zij hierover kan berichten op haar website/LinkedIn-pagina/Twitterkanaal.
- Stel het besluitvormingsproces (organisatie, verantwoordelijkheden, taakstelling etc.) formeel vast en publiceer dit op de website van CROW.

CROW heeft op basis van deze adviezen het versiebeheer geformaliseerd in het beheerproces en bijbehorende documentatie. Met betrekking tot backwards compatibility is in de documentatie opgenomen dat gebruikers die projecten gestart zijn in een eerdere versie van VISI deze in dezelfde versie kunnen afronden. Alle versies van VISI worden ondersteund door de leveranciers². Ook het besluitvormingsproces is formeel vastgesteld en gepubliceerd op de website van CROW³. Toekomstige openbare consultaties (waarvan de eerstvolgende in januari 2015) worden tot slot naast de VISI-website, de VISI LinkedIn-groep(en) ook aangekondigd bij het Bureau Forum standaardisatie, zodat zij hierover kan communiceren. Dit is benoemd in de Beheerstructuur VISI Open Standaard en op de website van VISI.

Geconcludeerd wordt dat het standaardisatieproces van VISI dusdanig open, onafhankelijk, toegankelijk en duurzaam is ingericht CROW aan alle voorwaarden

² <http://www.crow.nl/downloads/pdf/contracteren/visi/beheerstructuur-visi-systematiek.aspx>

³ <http://www.crow.nl/downloads/pdf/contracteren/visi/sg1404-08-rev-organisatie-besluitvorming-visi-os-v.aspx>

voldoet om het predicaat 'uitstekend beheerproces' toe te kennen. Dit betekent dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de VISI-standaard.

Toegevoegde waarde

Door de toepassing van VISI kunnen kosten bespaard worden en ontstaat er meer duidelijkheid en transparantie in de afspraken tussen de betrokken partijen. Door VISI te gebruiken worden communicatieafspraken gestructureerd, waardoor taken minder tijd kosten en de doorlooptijd en faalkosten worden verminderd. Naast een betere beheersing van kosten en processen draagt het gebruik van VISI ook bij aan de kwaliteit en efficiency van bouwprojecten. VISI versie 1.4 biedt daarnaast meerwaarde boven VISI versie 1.3 door een aantal technische- en functionele verbeteringen.

Draagvlak

De specificatie van VISI versie 1.4, de leidraad VISI-systematiek, is pas 1 oktober gepubliceerd. Gebruikers hebben daarom nog geen ervaring op kunnen doen met de nieuwe versie van de standaard.

Huidige gebruikers, waaronder de Rijksgebouwendienst en de gemeente Amsterdam, hebben aangegeven VISI versie 1.4 in gebruik te nemen zodra deze beschikbaar is. Voorwaarde voor opname van VISI versie 1.4 op de lijst voor 'pas toe of leg uit' is dan ook dat voor 1 november 2014 tenminste twee gebruikers VISI versie 1.4 succesvol in gebruik hebben genomen.

Om VISI te kunnen gebruiken is VISI compatible software nodig. Momenteel zijn er drie leveranciers waarvan de software het 'VISI-keurmerk' van CROW heeft. Met dit keurmerk wordt aangetoond dat de software van verschillende leveranciers op de juiste wijze VISI-berichten (van elkaar) kunnen verwerken en dat gebruikers onderling berichten kunnen uitwisselen. Gebruikers zijn hierdoor niet afhankelijk van één leverancier.

Opname bevordert de adoptie

Opname van de standaard op de lijst voor 'pas toe of leg uit' is een passend middel om een bredere adoptie van de standaard binnen de (semi)overheid te bevorderen. Hierbij kan gedacht worden aan provincies, waterschappen, Rijksgebouwendienst, Rijkswaterstaat en gemeenten. Deze laatstgenoemde groep wordt met name als een interessante doelgroep beschouwd vanwege het grote aantal projecten. Ook in de burger- en utiliteitsbouw is nog veel terrein te winnen.

De additionele adviezen in dit Forumadvies zijn ook gericht op de bevordering van een bredere adoptie van de standaard binnen bovengenoemde sectoren.

4. Wat is de conclusie van de expertgroep en de consultatie?

Conclusie van de expertgroep

Het Forum Standaardisatie wordt geadviseerd VISI versie 1.4 op te nemen op de lijst voor 'pas toe of leg uit' en daarmee versie 1.3 die al op de lijst staat te laten vervallen. Voorwaarde voor de opname van VISI versie 1.4 op de lijst voor 'pas toe of leg uit' is dat voor 1 november 2014 tenminste twee gebruikers VISI versie 1.4 succesvol in gebruik hebben genomen.

De expertgroep heeft de openstaande verbeterpunten voortkomend uit het expertadvies van VISI versie 1.3 overgenomen en waar nodig aangevuld. Op basis van de wijzigingen die CROW heeft doorgevoerd kan geconcludeerd worden dat CROW het beheer en versiebeheer dusdanig open en structureel heeft ingericht om in aanmerking te komen voor het predicaat 'uitstekend beheerproces'.

Er zijn geen reacties voortgekomen uit de openbare consultatie.

5. Welke additionele adviezen zijn er ten aanzien van de adoptie van de standaard?

Ten aanzien van de adoptie van de standaard worden de volgende additionele adviezen gedaan:

1. CROW wordt opgeroepen om VISI versie 1.4 aan te melden bij KING voor opname in de GEMMA Softwarecatalogus. De opname van VISI versie 1.2 in deze catalogus vervalt hiermee.
2. Brancheondernemingen en -vertegenwoordigers⁴ worden opgeroepen om het gebruik van VISI in de B&U-sector een impuls te geven door VISI meer te promoten in deze sector. Bijvoorbeeld door het inzichtelijk maken van de status van adoptie van VISI. Zie punt 5.
3. CROW wordt opgeroepen om het VISI-netwerk te mobiliseren om de toegevoegde waarde van VISI te benadrukken, VISI aan te bevelen en het gebruik van de standaard te stimuleren.
4. Het Forum Standaardisatie wordt opgeroepen om met name bij gemeenten en provincies het gebruik van VISI (en bouwstandaarden) onder de aandacht te brengen via de leden van het Forum.
5. CROW en BIR worden aanbevolen om de voortgang van de inzet van de adoptie-instrumenten en de mate van adoptie inzichtelijk te maken.

De opgeroepen partijen worden gevraagd om één jaar na opname van de standaard over de voortgang op deze punten te rapporteren aan het Forum Standaardisatie.

Bijlage

- Expertadvies VISI versie 1.4

Zie: <https://lijsten.forumstandaardisatie.nl/open-standaard/visi-0>

⁴ Zoals de Bouw Informatie Raad, Bouwend Nederland en Vereniging voor ontwikkelaars & bouwondernemers.